

СВОБОДЕНЪ ГРАЖДАНИНЪ

ОРГАНЪ НА ВАРНЕНСКОТО ЛИБЕРАЛНО БЮРО.

В. „Свободенъ Гражданинъ“ ще излиза единъ път въ седмицата: Срѣда. Цѣната му е за година 6 лева, а за половинъ година 3 лева въ прѣдплата. За странство, за една година 10 зл. лева, а за половинъ година 5 зл. лева. За обявления на първата страница се плаща прѣдплатено по 15 ст. на дума, на 2 и 3 стр. по 10 стот. на дума, а на четвърта страница по 3 ст. Всичко, което се отнася до вѣстника, испраща се до администрацията му въ г. Варна.

Единъ брой 15 стотинки.

Редакторъ: Коста Ранковъ.

Варна, 18 Септември 1896 г.

Храбрить Критяни, които отъ нѣколко години давахъ безбройни жѣртви за свободата си, най-сетнѣ сполучихъ да се удовлетворить до негдѣ въ националнѣ си стремления. Европ. вѣстници обнародватъ вече текста на реформитѣ, които ще трѣбва да се въведжтъ въ най-скоро врѣме въ Критѣ. Ето оцѣ единъ примѣръ въ Историата на турското управление, който доказва, че Султанътъ реформи не дава, безъ да се пусне кръвь и че, както и да се подържъ той отъ заинтересованитѣ европейски сили, сѣ пакъ пролѣтата челоуѣческа кръвь и жѣртви не можтъ да не се възнаграджтъ. Ний не знаемъ случая отъ Историата, а особено отъ Турската, гдѣто единъ народъ, една област да може да се судбие съ свобода и самостоятелност, вслѣдствие на международни съглашения и тържественно обѣщавани реформи, или пъкъ съ нѣкакво си неисчерпаено султанско благоволение, или, най-сетнѣ, съ прѣдпазване да не се разсѣрди нѣкой Августѣний Покровитель! Рѣшителността и самоотвържеността на Критянитѣ служжтъ за урокъ на нашитѣ братия македонци, а доблестното поведение на грѣц. народъ и на грѣц. правителство, — държано прѣзъ врѣме на критскитѣ смущения, — нека бжде примѣръ на нашия народъ и на правителството ни. Нека всѣкой се убѣди, че не трѣбва да се прави политика отъ макед. въпросъ и че правителството, което и да било то, ако се въодушеява отъ идеята за обединението ни, ще бжде готово всѣкога да жѣртвува всичко, каквото му иде отъ ржка. когато нашитѣ братия сж вѣстанжли. Ний не расчитаме никогажъ, че днешното правителство ще се рѣши да спомогне въ каквото и да било за народното ни дѣло, защото то е ангажирано отъ една страна спрямо Султана, а отъ друга спрямо Руссия, която и дѣломъ показа, че зацѣпява цѣлостта на Турция. Колко ни тежи на сърдцето, като вспомнимъ осѣдителното поведение на сегашното правителство отъ двѣ години насамъ спрямо македонския въпросъ! Колко е възмутително, гдѣто за угодата на Негово Султанско Величество, консерваторитѣ вмѣкнѣха въ Наказателния Законъ специаленъ членъ, въ който македонскитѣ вѣстаници се третиратъ като разбойници и се подлагатъ на най-тежки наказания въ страната, за цѣлокупността и обединението на която тѣ сж се рѣшили да пожѣртвуватъ живота си! Перото ни се спѣва, за да опишемъ непростимитѣ постѣпки, и дѣла на днешнитѣ управници, които до сега извършихъ спрямо народния идеалъ. Пусти Консерватори! Гроба имъ да се провали!...

Конституцията и изборитѣ на 1 Септември.

Силата на единъ политически мжжъ, на една властующа политическа партия, става явна отъ начина, по който властта управлява народа, — съ други думи, могжеството или безсилието на едно правителство се отразява и обнаружава отъ

неговитѣ вѣнкашни дѣйствия. Когато едно правителство нарушава законитѣ, тѣпчи придобитѣ народни права и прибѣгва до беззакония и насилственни мѣрки, съ цѣль да наложи авторитета си и да покаже, че ужъ се ползува съ довърнето на народа, — то таково правителство се уподобява на единъ издихающъ боленъ, на когото само силна доза отъ отровенъ медикаментъ може да поднови неговитѣ вѣнкашни, изнеможели вече жизнени сили, за да го повали по сигурно и обърне по-лесно въ безчувственъ трупъ, — или на едно построено безъ фундаментъ, на пѣсѣка, здание, което силния вѣтръ повалява и обрѣца въ пухъ и прахъ.

Историата на народитѣ ни учи, че всѣждѣ и въ всѣко врѣме, когато ржководителитѣ на народнитѣ сждбини, — били тѣ монарси или глави на конституционни управления, — щомъ прѣнебръгвахъ истината — че *силата си трѣбва да черпѣтъ неосрѣдственно отъ народа*, злоупотрѣбвахъ съ дадената имъ отъ сжщия толъ народъ власть, тѣпчяхъ или умаловажавахъ неговитѣ суверенни права, — винаги казваме, тѣзи, които следвахъ тая опасна политическа пѣтека, рано или късно ставахъ жѣртва на народния гнѣвъ и имахъ злополученъ край на живота си. Народния суверенитетъ винаги биваше и съставляваше най-главния двигателъ, най-главната точка, върху която трѣбва да се движжтъ и основаватъ дѣйствията си тѣзи, които держипратъ държавния механизъмъ.

Безъ да привеждаме за това примѣри отъ историата на другитѣ народи, ний ще си послужимъ съ такива отъ българската новейша история, които най-краснорѣчиво и най-убѣдително доказватъ горьказанната ни мисль: — *Всесилето на тѣи нареченѣ „жельзентъ на истокъ Бизмаркъ“* Стамбуловъ, *срѣдствата*, съ които той си служи въ продължение на цѣли осемъ години за управление на страната и *злополучния край*, който му се въздаде. Садина, Разградъ, Шуменъ и другадъ, кждѣто упражни тираническитѣ си мѣрки, за да наложи на народа *щещето си* не доказахъ нищо друго, освѣнъ неговото безсилие; въ сжщностъ не бѣхъ нищо друго, освѣнъ признакъ, прѣдтеча на неговата политическа несъстоятелностъ. Стамбуловъ съ своитѣ некачествени и противозаконни дѣйствия наложи най-сетнѣ над гробенъ камѣкъ на политическата смъртъ. Въ Садина, Разградъ, Шуменъ и др. притѣснявани градове се произнесе окончателната присѣда, съ която, всемогжщия Стамбуловъ, — за *тържественно на народния суверенитетъ*, — се обивяваше за политически банкротъ; сжщитѣ тия градове станжжхъ савано на неговата политическа смъртъ.

Нъ, ако Стамбуловъ, упоенъ отъ дългогодишното си всесилие и властование и увлеченъ отъ маниачеството си, че безъ него не можала да сжществува България, допушаше да оправдава незаконнитѣ си дѣйствия съ нѣкаква си вѣнкашна политика и съ враждебното тогава поведение на Руссия, — то съ какво можтъ да се извиняватъ сегашнитѣ силни на деня за своитѣ си отъ сжщата категория противозаконни дѣла и произволи, *сега*, когато отъ 18 Май 1894 год. се освѣтли ужъ нова епоха за страната, епоха

на законността и свободата, — сега, когато отъ 2-й Февруарий т. г. многошумното помирение съ матушката-благодѣтелка напълно се осжществи, — сега, когато вмѣсто прѣдшнитѣ неприятелски отношения, страната ни се намира по настоящемъ подъ своя естественъ настойникъ и покровитель, подъ крилѣтъ на Сѣверния Двуглавъ Орелъ, — сега, когато новъ хоризонтъ се откри за България и нова звезда — отъ истокъ този пътъ, — изгрѣва, лъщи и прѣсва надъ неж животворнитѣ си лъчи? — Какъ можтъ днешнитѣ силни на деня да оправдажтъ толкова свои насилния на народнитѣ права, произволнитѣ растурияния на опозиционнитѣ Окржжни и Общински Съвети, изборитѣ съ огаснитѣ свѣци въ Бѣла-Слатина, общинскитѣ избори въ г. Варна на 21 Май 1895 год. и мн. др., които поради изобилието си и памяттята се отказва да удържи? — Какъ ще се оправдажтъ най-сетнѣ градскитѣ избори на 1-й Септември въ София, въ тая столица на България, гдѣто всеизвѣстни политически мжже, бивши министри-прѣзиденти и министри, сж били ужасно малтретирани, па нѣкой даже отъ тѣхъ наранени и това прѣдъ очитѣ на европейскитѣ прѣдставители. Ами въ Търново, Пловдивъ, Ловечъ, Пльвенъ, Разградъ, Габрово, Варна и пр. пр.!!

Първий Септември!!! Ето оцѣ една черна дата, черна страница въ мрачната политическа книга на народно лжесъединистическитѣ политикани! Безсъмнѣние е, че, ако въ Варна прѣзъ послѣднитѣ избори не станжжхъ смущения и крѣвни сцени, това се дължи исклучително на благоразумното поведение на опозицията, която, ако и да е държала прѣзъ изборитѣ повече пасивенъ тактъ, обаче не прѣставаше въ всѣка минута и на всѣка крачка да бжде прѣдизвиквана отъ правителственната шайка. Гражданитѣ отъ противоправителственъ цѣвът не се прѣмахъ въ изборното мѣсто подъ благовидния прѣдлогъ, че не биле записани въ избирателнитѣ списѣци; полицейскитѣ органи, въ пълна амуниция, влзахъ въ изборното мѣсто и раздавахъ бюлетини; *превильмированитѣ* цигани нееднократно се явявахъ прѣдъ урнитѣ и гласопсдавахъ, (когато нѣкои бивши варненски кметове и народни прѣдставители, учители не бѣхъ даже записани като избиратели) и прѣзъ цѣлия денъ, като останжжхъ на изборното мѣсто, едвамъ въ 5 ч. п. п., когато се прѣкрати гласоподаваннето, се распрѣснжжхъ на чело съ духовния си шефъ (цери-башията), усмихнато поздравлявайки останжлитѣ си въ изборния пунктъ съмишленници и крайно задоволени за точното изпълнение на възложената имъ обязанность!! Други съ цигари подгарѣхъ ржцѣтъ на г-на Ранкова, а нѣкои, минавайки край него, го заплашвахъ съ думитѣ: „де дърво де! Де сопа де!“ Най-послѣ прѣброяваннето на гласовѣтъ станжъ дѣремъ заключенимъ, въ тѣсния кружокъ отъ силнитѣ на деня. Ний сами чухме г. Бобчевски като казваше, че приятелитѣ му (цигани и шайкаджий!) не биле благодарни, гдѣто не станжло кавѣгца!!

При такива условия възможно ли е и дума даже да става за законность и свобода, за конституция и упражняване на политически пра-

ва? Стамбуловъ имаше поне тая доблестъ, искренностъ, да декларира на всуслышание, че труповете ще да тъпчи, нъ ще да постигне гонимата си целъ, а никакъ не се крение за ть буюто на някаква си законностъ и свобода! Опасна, мислимъ, обаче игра игражтъ тьзи, които въоръжаватъ *благородити* цигани — народняци противъ мирнитъ и честни граждани — избиратели, защото, нека бждатъ отъ сега увьрени, че сжщитъ тьзи г-да цигани — прьвилегировани избиратели — ще да обржжтъ въ единъ даденъ моментъ, орждията сръцо днешнитъ си господари. Най добръ примьръ за това имаме въ баснята на Есопа „земледьлецъ и замръзналата змия“, въ която се разказва, че колкото и облагодьтелствуванана и да е била змията отъ земледьлеца, сь пакъ, като се съживила, успяла да раскъса чьрвата на благодьтеля си земледьлець.

При такова положение на работитъ, ний мислимъ, че и г. Стопловъ ще се съгласи съ насъ, че това не е разгласената отъ него *обитовата земля*, нито пъкъ че България станъ вече *Источна Белия*, защото въ противенъ случай най флагрантно ще се докаже, или че се подиграва съ бълг. народъ, като го счита за крайно наивенъ, или че няма понатие отъ Свещ. История и управлението на западната Белия, нъщо, което мъчно можемъ допусжж. Ще се съгласи тоже, върваме, г. Стопловъ и съ това, че изборитъ на 1 Септември не бжж друго освьвъ, подигравка на конституционното управление, пародия на пронетекающето отъ него избирателно право и отъ друга страна, доказателство на неговото и на партията му политическо безсилне и несъстоятелностъ.

(Изъ в. „Експосъ“).

Подигравка съ Просвьщеннето!

Самоотхвьртивия министръ на Народното Просвьщенне Величковъ е далъ телеграфическа заповьдъ да се спре приемането на ученици въ тукашната Държ. Мжжка Гимназия „Фердинандъ I“ защото *няма вече място* въ грамадното, като католически манастиръ, здание. Вьдствие на това распореджанне мнозина ученици сж останжи незаписани, като сж биле принудени да си разотиджтъ по роднитъ си мьста и за голъма скьрбъ на родителитъ ся, да се простжжтъ съ учението! Това нищо. Тия ученици ще си прихванжтъ съ убьжденчето, че не сж биле честити да се учжтъ въ гимназията „Фердинандъ I“, илч, ако родителитъ имъ бжджтъ въ състояние да ги идьржжтъ другаде, гдъто *има място*, ще отиджтъ въ другитъ гимназии. Ами какво ще правжтъ тия ученици родителитъ на които живьжтъ въ Варна и сж бьдни, които сж биле ученици въ тукашната гимназия двь-три години непржкжжнато? Какъ ще гледжтъ другаритъ си ученици да се учжтъ въ сжщата гимназия като на чада прьвилегировани, а за тьхъ да се затваржтъ вратата по една голославна причина, че нямало вече мьсто? Такива ученици наброяватъ ньколко десетки и дьца на бьдни родители, които не сж въ състояние да ги поддържжтъ въ друга гимназия. Тия нещастни родители ходжтъ като сласани и по кафенетата на всьуслышание расправжтъ нещастнето си, дано има нькой да имъ помогне и да ги научи, като какъ трьбва да умноествивжтъ *великодушния* министръ Величковъ, който сь единъ замахъ убива бжджщето на стотина семейства. Казватъ даже, че молбитъ имъ биле послушвани отъ министерството сь подигравка отъ рода на тая: „ако *има място* да се *прислеме X въ гимназията*“. Разбира се, че началството на гимназията десно се *измиса* сь отговоръ — *няма място*! Ето вече мьсець какъ тия Варненски ученици се скитатъ безъ уроци и книжжтъ по вратитъ на гимназията, като просяци, да имъ се отворжтъ вратата.

Отъ основаването на Варненската Гимназия такова *чудо* не се е виждало! Трьбваше да стане министръ на просвьщеннето единъ скитникъ на стамбулскитъ улици, единъ махзаржия и пькленъ измьвникъ, като К. Величковъ, за да бждемъ свидьтели на таква мракобьсен и турски распореджания по учебното дьло. . . . Интересно е да се знае дьйствителната причина, по която се затваржтъ вратата на гимназията

на толкова мьстни ученици. Тя не е и не може и да бжде, че нямало мьсто въ зданието; не е и не трьбва да бжде по икономически съображения, когато отъ друга страна държавата харчи сь милиони за конюшни, за перални и за разни луксозни тържества и празници; не е и не може да бжде отъ недостатъкъ на учители, защото и тия които ги има въ гимназията сега, сж достатъчни да распрьделжтъ часоветъ на новооткрититъ паралелки на классоветъ. Тогава коя е причината? — Никоя друга освьвъ мракобьсенчеството на консерваторското министерство, което въ развитието и образуването на гражданитъ вижда своята смьртъ и проклитие. По тая сжща причина лани и тая година се затворихж отдьленията по селата и се намали числото на народнитъ учители; забрани се на нькои класни училища да откржжтъ по горни классове, въпрьки настоятелнитъ молби и ходатайства на гражданитъ; прокудихж се способнитъ и трудолюбиви учители въ държавнитъ и народни училища само за това, че не сподьблили възгледитъ и убьжденията на днешното скьрпено министерство на не сжществуещата народна партия!

Граждани, ще стоите ли съ кръстосани ржцъ спрямо днешнитъ управници, които най-подиръ се подиграватъ и сь бжджщето на милигъ ви рожби? Стига, стига тая апатия понататъкъ, гдъто интересетъ е общъ и милъ за цьлия народъ! Съберете сж венчки онеправдани бащи и майки и високо разгласете изъ цьла България, че *министръ Величковъ за икономии отъ хиляда лева наемъ на едно здание* — понеже нямало мьсто въ гимназията — *затваря вратата на училището на стотина млади и жьждущи за наука ученици*! Платете си най-подиръ наема на зданието, нъ недьйте убива бжджщето на дьцата си! Това няма да ви бжде тежко при другитъ непоносими държавни, окржжни и общински даждия! Редакцията на „Свободенъ гражданинъ“ е първа, която ви подноси лептата си отъ 100 лева за наемането на едно здание!

РЕЦЕНТЪ ПРОТЖЪ ПРАВЖТЕЛСТВОТО.

Каравеловъ десетъ грама,
А Цанковъ единъ салтъ грамъ,
Радославовъ два-три драма
Ги расьбьркай въвъ стаканъ
И тьхнически едно
Направи отъ тьхъ зьрно,
А сь прахетъ на Стамбулова
Отъ получената смьсъ

Образувай друга, нова,
Чрезъ химически процесъ,
И отъ нежъ раствори
Па Стопловъ понари.
Тозъ рецентъ унищожава
Туй правителство добръ,
Сьднически укротява,
Консерватори дере.

г. Варна, 15 Септември 1896 г.

Дръ X.

ИЗЪ ЧУЖДИТЪ ВЬСТНИЦИ.

— Гладстонъ е пратилъ на парижскитъ вьстникъ „Figaro“, който е поискалъ мньвнето му за поведението, което трьбва да дьржи Франция по источния въпросъ, сльдующето писмо:

„Азъ съмъ туржтъ въ мъчно положение прьдъ вашата молба, тьй като би било неловко да давамъ съвети на французекото правителство, или на французеката нация. Това би било толкова повече неловко, че азъ съхранявамъ въ памятьта си многобройни доказателства на приятелски чувства, които съмъ получилъ въ Франция, — можъ да кажж отъ самата Франция. Отъ друга страна, азъ не искамъ да се покажж хладнокривенъ къмъ този въпросъ, тьй като помниж, че въ годнитъ, прьди и въ 1830 Франция и Англия сж били сьюзници. И въ много мьста на земята се явявали наедно въ полза на свободата, и че това задружно дьйствие е оставило почетни стжпки въ историята и въ устройството на Европа. Азъ мислж и смьва да кажж, че населението на нашата дьржава сега е по-сьгласно въ своитъ чувства, отъ колкото въ 1876 г. и че то иска да се повдигне още по рьшително противъ ужаснитъ убийства, които, спорьдъ моето мньние, се инспирирани направо отъ Султанъ Абдулъ-Хамида, отъ колкото направилъ това противъ бьлгарскитъ звьрства, които станахж при сжщитъ обстоятелства. Азъ съмъ прочелъ въ австрийскитъ вьстници опасения противъ изолмирано дьйствие на една дьржава. Нъ въ

тази криза има двь прьвостепенни дьржави, които не се влижжтъ отъ това опасение. Едната дьржава е Руссия, които въ 1878 г. сама е спечелила заслугата да освободи България и да гарантира своводата и безопасността на другитъ балкански дьржави. А другата дьржава е Франция, която въ 1840 г. взима въ ржцетъ си египетския въпросъ и рискува даже сь европейска война. Франция тогава умно се дьржа и не прьдизвика това крайно нещастие. Спорьдъ моето мньние, тогава Франция имаше право, а другитъ дьржави бжж не прави сь политиката, която присльдвахж. Днесъ, убиеца, който сьди въ Цариградъ на трона, е станжлъ дьржжкъ. Той натрупва убийство надъ убийство и като опитва да прехвьрли вината на другитъ — отговорността за кръвопролитие на нещастнитъ жертви, потжва въ огромната масса на престжпленията, извьржени отъ неговитъ орждия. Има повече отъ 12 мьсеца, отъ както той сьзъмъ да вьстържествува надъ дипломацията на шестжхъ велики дьржави. Истинната е тази, че тьзи 6 дьржави се простржжж прьдъ него и въ историята няма нищо, което би можало да сравни униженята, които ть трьпжливо прьнасжжха. Вьдствие на това Султана е намьрилъ мъжжество да върви по нататъкъ по онзи пжтъ, който е билъ увьнчанъ сь такьвъ успьхъ. Непосрьдственния въпросъ не ще да е онзи, — да ли той ще продължава да върви по него, нъ до кога и какъ ще продължава той своитъ разбойнически дьла! Последнитъ дьйствия на това поведение ще му отнемжтъ, вьроятно, последнитъ шансовъ да съхрани не нарушимостъта на своята толкова позорно и тьй позорно управлявана дьржава! „Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor“. Нъ прьдъ всеька дьржава стои въпросъ: да ли ще ѝ бжде позволено да увеличава нови мириади — ужасно количество — на жертвитъ? Въ други времена, когато азъ бжх още на властъ, азъ спорьдъ силитъ си се старахж да поспрявамъ европейското съгласие, нъ азъ безъ церемонно казвамъ, че всячкото добро, което е останжло въ Турция прьзъ последнитъ 20 години е станжло не прьзъ европейски концертъ, на който не сж е обржщало внимание. Азъ мислж, че въ кратко прьведохъ доста факти за да направж достьпенъ урокъ, който сльдва отъ тьхъ нъ тьй като азъ нямамъ нито право, нито способностъ да обучавамъ французекия народъ, то няма нищо да притуржжмъ. Ще го удовлетвориж само сь исказването надьжда, цето този народъ, при този тържественъ случай да сльдва една политика, която е достойна за неговото величие, за неговото име и високото положение, което той е заемалъ въ историята на Европа и на християнството.

Гаварденъ, 17 Септември 1896 г.

(под.) „В. Е. Гладстонъ“.

— Въ Англия настроението въ последнитъ дни значително се промьнило, тьй като лозунга за свалянето на Султана не е намьрилъ никакьвъ отзивъ въ континента, затова сега съгласиенето сь Руссия е станало новъ лозунгъ. „Economist“ пише, че по добръ Цариградъ да паднъ въ политъ на Царя, отъ колкото да се търши по нататъкъ турското адеко хазийничанне. „Manchester Guardian“ казва, че колкото се касае до Армения, то нека Руссия вльзе тамъ даже уррь. Ний нямаме никакво намьрение да ѝ дьржимъ далечъ отъ Цариградъ, това е работа на Австрия, а не наша. Въ сжщото време въ Англия продължаватъ се митинги противъ Турция. Болшинството отъ английскитъ градове вече имали подобни митинги, или ще иматъ. На голъмия митингъ, който ще стане въ Лондонъ на 19 Октомври (п, ст.), ще прьдсьдательствува английски епископъ Огрьчестеръ и се надьватъ, че освьтъ Херцогъ Аргайлскый, ще дьржи речъ и Гладстонъ. Въ „North Eastern Daily Gazette“, която е напечатала плана на мемуара къмъ Царя, Гладстонъ пише: „получихъ мемуара и наистина бихъ се зарадвалъ, ако този мемуаръ би послужилъ да привлече духетъ и сьрдцето на Царя къмъ ужасното нещастие, което, страхъ ме, е било поощрено отъ политиката на неговин покойнъ министръ“.

— Въ Франция, освьтъ активнитъ войски, свикватъ резервнитъ и территориалнитъ за да пазжтъ жельзницитъ, по които ще сльдва Царя. В. „Petite Republique“ пише сльдующето: „как-

вито блестящи празници и да устройватъ французските правители, пълзници по корема си прѣдъ русския деспотъ, французската нация винаги ще вижда задъ азвастски раскони, руския народъ — какъ той умира отъ гладъ и какъ бѣднитъ хора се тѣпчатъ единъ другъ, за да се наѣждатъ поне единъ пактъ въ живото си съ парче хлѣбъ (Ходвенка въ Москва). И умѣреннитъ хора, като сенаторъ Ранкъ, протестиратъ противъ всякакви унижения предъ Царя въ в. „Мин“ и казватъ, че тѣй като нито австрийскій, нито германскій императори не ходили вънъ отъ Виена и Бреславъ да посрѣщатъ Царя, то и Форъ, — президентъ на републиката, не трѣбва да прави това.

— Царя на 10 того пристигна въ Балморалъ. На всички станции между Лейтъ и Шотландскій кралевскій дворецъ е билъ приетъ съ адреси и ентузиастски викове. За безопасността по пъти се грижяха многобройни английски и руски тайни полицаи.

— „Nord Deutsche Allgemeine Zeitung“ счита пристиганнето на Царя въ английската земя за благоприятно и вѣрва, че ще направи мѣрzenie на мечтателитъ въ полза на арменцитъ въ Германия. Ти ги упрѣква въ това, че тѣ искатъ да ангажиратъ силитъ на Германската Империя за чуждия интересъ, когато вече въ Англия разбрахъ, че насилствено вмѣшательство въ полза на арменцитъ ще има за послѣдствие обявление на вѣна тѣ страна на Русия. При това официо нии берлинскія вѣстникъ прави забѣлжка, че всякакви едностранчиво опитване за присвоиване смѣтката на Султана — сувереннитъ права на Турция, ще срѣщатъ не само у нея, нѣ и у другитъ държави, противодѣйствие и че рѣшенне на арменския въпросъ въ арменска смисълъ въобще нѣма, защото арменцитъ на всѣкъкъ сж били въ меншество и не могатъ да съставятъ национална държава. (Бонгъ-лафъ Р.). Въ ежщата смисълъ говорятъ и рускиятъ вѣстникъ. „Наше Време“ се старе да увѣри, че визитата на Царя въ Англия има само семейнъ, нѣ не политически характеръ.

— Отъ добръ уведомен мѣста се опровергава известието за сюза между Русия и Турция.

— Кредита, който градъ Парижъ рѣшилъ да отпусне за посрѣщанieto на Царя, е смѣнатъ въ 5,000,000 лева.

— Официозната „Politische Correspondent“ опровергава, въ едно писмо отъ Петербургъ, всичкиятъ извѣстия, че ужъ черноморския флотъ, въ който е настанено нужното число на сухопѣтната войска, е готовъ да навлѣзе въ Цариградъ и Босфора. Това официозно писмо заявява, че не сж взети никакви извѣрени мѣрки въ черноморската флота.

— На митинга въ Ливерпулъ Гладстонъ е предложилъ резолюция, въ която иска надежда, че министритъ ще направятъ всичко за да достигнатъ безопасността на християнитъ въ Турция. Той въ своята речъ е говорилъ, че никакво партизанство не трѣбва да се мѣси въ този въпросъ. Но нататкъ казалъ, ако не може да бжде възможно да достигне съгласието на другитъ държави, то Англия има право да угрожава Султана съ принудителни мѣрки. Това не означава непременно война. Той се надѣва, че Англия нѣма да бжде принудена да дѣйствува сама, нѣ никога не може да допусне, щото Англия да се откаже отъ правото си сама да дѣйствува. Първата стѣпка трѣбва да бжде — повишаването на английския посланикъ отъ Цариградъ и даването паспортъ на турския посланикъ въ Лондонъ. Следъ това може да се водятъ свободни прѣговори, какво трѣбва да се прави. Той мисли че нито една страна нѣма да почне война, която би прѣдизвикала продължение на кланитята.

— Всичкиятъ извѣстия на турцитъ, за намѣрени арменски динамитъ, бомби и т. н. се считатъ за машинация отъ турска страна.

— Арменскій емигрантинъ въ Берлинъ, Професоръ Тумасянъ, заявява, че нападението на Отоманската банка е било направено отъ подкупени хора отъ Портата, за да опровергае по нататъшнитъ убийства. И панегина, какъ се пу снахъ тѣзи хора, които, както увѣрватъ, имали

и руски паспорти. Отъ гдѣ се явихъ ненадѣйно на сцената и рускиятъ драгоманитъ Максимовъ и частния секретаръ на Султана? . . . Толкова хиляди хора убихъ безъ никаква вина, а пъкъ убийцитъ се охранявахъ отъ турската полиция!

— Отъ дебатитъ въ европейската преса се вижда, че въ случай на нови кланета и безредици въ Цариградъ, прѣдвизжда се общо дѣйствие на държавитъ противъ Портата, а не единично на нѣкоя държава, напр. Англия, или Русия.

— Руската преса почна да говори въ прирнителенъ духъ къмъ Англия.

— Отъ Лондонъ, отъ 24 того телеграфиратъ, че Русскій царъ, принцъ Уелскій, принцъ Францъ-Йосифъ Батембергскій и Херцогъ Коннаутскій, при всичко, че врѣмето било дѣждовно, ходили на ловъ. Царя въобще прѣкарва въ Англия врѣмето си въ семейния кръжокъ.

ИЗЪ ВѢСТНИЦИТЪ.

Варненската Търг. Индустр. Камара. Варненската търг. индустр. камара, сесната сесия на която бѣ свѣтана на 25 й Августъ слѣдъ като е заседавала три дни, е отложила своитъ заседания за мѣсець Октомврий. Спорѣдъ подробнитъ ни свѣдения съобщени отъ Варна, ето въ какво се состои дѣятелността на туй тридневное заседание. На 20 Августъ, слѣдъ като г. Бабаджовъ, прѣдседателъ на камарата е далъ отчетъ за годишната дѣятелность на камарата, е поддалъ оставката на бюрото. Мотивитъ за оттеглението на бюрото сж били тѣзи, че Министерството на Търг. и Земледѣлието не вземало въ внимание исканитъ мѣрки отъ камарата, съ което се е убивала всѣка ревностъ за по широка дѣятелность. Нѣма съмнѣние, ако членовитъ на камаритъ видятъ, че Министерството не обръща никакво внимание на тѣхнитъ рѣшения, не само ще се убие куража имъ по самото съществуване на камаритъ става безсмислено. Защо ще се харчатъ толкова грѣшнии пари, ако камаритъ не служатъ освѣтъ за сборенъ пунктъ на срѣщи, които нѣмаатъ никаква полза за страната? Нѣма тѣзи, върху които е хвърлено туй обвинение, малко по сериозно да се замислятъ.

На вторий денъ камарата слѣдъ като е конституирала новото си бюро, е оповѣдила дневния си редъ, обаче тогасъ когато сутрешния денъ трѣбвало да се разглеждатъ разнитъ въпроси, нѣмало законосъобразие. Пришествуюцитъ били само 12 души. На слѣдующия денъ пришествуюцитъ били по-малко, което пѣщо е принудило отлаганieto на сесията за м. Октомврий. Съобщаватъ ни сжщо, че нито единъ отъ членовитъ изъ Бургаски окръжъ не е пришествувалъ.

Нѣколко дни слѣдъ това си е поддалъ оставката и досегашнитъ секретаръ на Камарата г. Милковъ, който ще замине въ странство да продължава наукитъ си.

В. „Бюлетинъ“.

— В. „Странджа“ печата слѣдующата прокламация, получена отъ Деде-Агачъ:

„Съ насъ е Богъ“.

„Прокламация“.

„къмъ християнитъ населени въ Турция“

„Братия християни!“

„Великъ е часътъ, тържественитъ сж минутитъ! Кригъ е въ огънь, Албания заночава да гори; Македония се раздухва, Армения не е изгаснала. Настава часътъ за всеобщъ огънь! Настава часътъ за распадането на турското владичество!“

Българи, Гърци, Арменци и пр. събудете се! свѣтите се! Васъ ви очакватъ затвори, бѣснли и жестоки казни! Вий ете въ немощь отъ турската власть! Върху васъ е прочетана смъртната присѣда: „смъртъ на вечнитъ гяури!“

Вий до правъ ще бждете избити и искани защото турската власть е рѣшила да зааръпи Султана на неговий прѣтолъ и да зацъпи въсетъта му въ провинцитъ, които искатъ свободата си, по начинътъ и съ срѣдетвата, каквито се употрѣбиха въ Батакъ прѣзъ 1886 год. въ Армения прѣзъ 1835 год. въ Кригъ прѣзъ настоящата злополучна 1846 год. Султана ще негърби християнитъ, за да намѣри своето спокойствие!“

„Братия!“

„Прѣдпочетете геройската и славна смъртъ за свята свобода, вмѣсто да умрете отъ поганската ръка на ненаситнитъ властелини вѣрволоци! **Въстанѣте** срѣщу поганската власть! И **Въстанѣте** всички пѣдно, за да счупите ярема по лесно и по бърже! **Въстанѣте** и ни подайте рака да ви се притѣчемъ на помощъ! Ний сме готови — негърбиво чакаме този часъ!“

„Християни!“

„Съ насъ е Богъ“. На наша страна е правото дѣло. Ний ще сполучиме, по нека всички задружно да работиме. Махнете фанатизма и речете: **напрѣдъ!** Да живѣе свѣцната гора!

Святий Духъ 1896 год.

„Таснъ революционенъ комитетъ“.

В. Р. Какво прави нашето побѣдоносно правителство? Защо се потава на тая народна война на нашитъ братия въ турско? Ще чака ли да се обгарятъ полетата съ българска кръвъ, както цариградскитъ улици съ арменска, та тогава да образува комиссии въ погранични градове за приеманieto на нещастнитъ бѣжанци, които сигурно Турция ще изгоши изъ прѣдълитъ си като опасни Комити? Султанското благоволение тѣй дълбоко ли е, та не може още да се ичерпи и насити отъ избилнитъ потоци на християнската кръвъ! Православната матушка три рѣцѣтъ си и безъ стѣснение обявява чрѣзъ органитъ си, че македонцитъ не трѣбва да се надѣждатъ на никакви общани реформи, нито пъкъ на привилегии каквито се дадохъ на критянитъ. Кой е тогава българекия защитникъ а покровителъ? — Богъ и тѣхнитъ здрави мшци! Напрѣдъ безъ страхъ и колебание, че ще разсърдимъ когото и да било, или пъкъ ще развалимъ спокойствието на турекитъ наши и мекрета, за голѣмъ срамъ наши дѣтшини управници и просвѣтени свѣтници на България Князь!!!

ВЪТРЪШНИ НОВИНИ.

На голѣмитъ ни маневри присѣтствуватъ делегати отъ Франция и Австрия. Интересно е да се знае, защо Русия неиспрати свой делегатъ, когато вече се намираме съ нея въ добри отношения.

— На 7-й того се е разгледало едно углавно дѣло прѣдъ Търновскій Окр. Сждъ, възбудено противъ редактора на в. „Освобождение“. Защитата на подсѣдимия е прѣдставила въ Сжда самия писачъ на статията и като се основавала на изрѣчната парѣдба на конституцията, че когато е извѣстенъ писача, отговори самъ за писаното, настоявала да се освободи подсѣдимия. Прѣдставила е доводи, че Папанчева законъ противорѣчи на конституцията ни и не може да се приспособи. Сжда е оставилъ това заявление на защитата безъ послѣдствие, като *направено невоеврѣменно*. Вижда се, че по принципъ сжда е билъ съгласенъ съ доводитъ на защитата.

— За положително се говори, че отиването на Д-ръ Сганчевъ въ Русия за да присѣтствува на погрѣбението на Лобанова, отъ страна на Княза и правителството, е имало тѣсна свързка съ назначението му за агентъ въ Петербургъ. Княза настоявалъ за него, а съединнитъ Министри, които сж болшинство въ Министерскія Съвѣтъ, Искали да непрайтъ Министра Тодоровъ, за когото дѣйствували чрѣзъ Петербургъ. Ще видимъ!

— Научаваме се че Варненската Окржжна Постоянна Комисия, като не можла да намѣри причина за да иска кассиранieto на избора за общински свѣтници въ Добричъ, дала мѣтне да се кассиратъ поне изборитъ за училищнитъ настоятелства, защото споредъ особенното мѣние на едно отъ членовитъ на бюрото, избора билъ извѣршенъ безъ особни списъци.

Ний вѣрваме, че г. Министръ на Народно-то Просвѣщение ще утвърди тѣзи избори, противъ които нѣма никакво оплакване отъ страна на избирателитъ, защото, да колкото знаемъ, избора за училищни настоятелства е извѣршенъ въ Добричъ съвршено правилно и по списъка на изборитъ за общински свѣтници, а не безъ списъци, както е разбрала Постоянната комисия.

— *Още едно блестящо дѣло на Стоиловия Кабинетъ!* Отъ сега нататкъ чиновницитъ по желѣзницата въ Южна България ще викатъ вмѣсто *фертигъ* — **готово**, което до сега никое правителство не е могло да постигне, па и днешното даже се съмнѣва за поправянieto на това **голѣмо зло!** (вижъ в. „Миръ“ брой 290). Това ще рече, че „вѣрховетъ на стамбуловитъ безобразия“ потъмнѣхъ прѣдъ стоиловитъ многобройни „блѣскави побѣди! Пусти консерват рѣчина!

— *Пишатъ ни отъ Балчикъ*, че послѣдствие на насърченитя, които е давалъ Началника на нѣкои турци — лавове, въ врѣме на градскитъ избори, между които е имало избрани и свѣтници, насмалко щѣло да стае прѣди нѣколко дни едно кърваво сбивание между турци и българи Сборничванния и нараняванния е имало и г. Ючормански е взелъ страната на турцитъ. Желателно е да се неиграе съ огъня.

МЪСТНИ НОВИНИ.

Постоянната Комиссия е дала мнение градските ви избора да се утвърдят, като извършени *мирно, тихо и при уважение на всички формалности*. Ний се несъмнявахме въ това, за щото знаемъ дѣлата на тая комиссия. Ти е същата оная, която растури бившия Варнен. Опозиционенъ Градски Съвѣтъ и които утвърди мнжлогодишнитъ ни градски избори, извършени при насилията констатирани отъ прѣдставителитъ на пресата.

— Много непрепорчителни работи ни съобщаватъ за нѣкои отъ чиновницитъ при нашата митница. Спорѣдъ сухото гори и суровото, казва българската пословица. Дѣйствително има много добри чиновници при митницата, но достатъчни сж 1—2 за да расколебажатъ довърнето на търговцитъ отъ всичкитъ чиновници. Незнаемъ защо, но отъ уста на всички търговци ще чувте, че на еврейтъ търговци се правили много по голѣми улеснения, отъ колкото на други. Имало е случаи, щото еврейна търговецъ да си освобождава стоката прѣди другитъ търговци, които се чакали вече 5—6 дня! Нѣкои търговци отъ тука ни съобщаватъ, че оцѣнителя Цаневъ е вършалъ работи, които сж дѣйствително за осжждане. Ние ще дадемъ гласностъ на тѣхъ, следъ като ги изучимъ по добръ, но желателно е г. Министра на Финанситъ да обърща внимание на оплакванията на търговцитъ, каквито вече имало направени.

ЭПИГРАММИ.

I.

ОТГОВОРЪ.

„Каж ми, байно, джѣдъ ли ѣ вѣвка кнша“,
Та стихтъ да приляга на твойта уста?
Повѣрвай, байно, искрено ти пиша,
Парнасъ не е достѣпенъ за бездарността.

II.

Съ буква игрекъ (у) вѣстникъ „Гарга“
Народникъ поетъ укри,
Но природата коварна
По ушитъ го откри.

— Ползата отъ устроена прѣди двѣ години борса за продаване храни тукъ се почувствува отъ всички, особено отъ земледѣлци. Администрацията застави купувачитъ да плащатъ на земледѣлцитъ по дѣйствителния курсъ златнитъ монети (напалионъ 20·40 л., турска лира 23·20 лева).

Желателно е само въ бжджце да се взематъ мърки отъ страна на администрацията по на врѣме, а не както тѣзи година — когато поголѣма частъ отъ хранитъ на по-бѣднитъ земледѣлци се продадоха срѣшу златни монети отъ произволенъ курсъ (напалионъ 21·20 л., турска лира 24·40 л.).

ИЗБОРИТЪ ВЪ Г. РАЗГРАДЪ.

Извѣстно е на българския читателъ за ролята, която сж играли и самоотвержеността, която сж показвали и показватъ Разградци въ различнитъ случаи при отстаиване своитъ изборни права. Какъ тѣ не сж се спирали прѣдъ никакви жертви и сж се залагали на посегателствата на похитителнитъ управници, когато тѣ сж си подигали гласетъ за заназване правата си. На сжщитъ неприятности се изложихъ Разградци отъ сжщия този Стоиловъ, когото тѣ още прѣди 18-й Май 1894 год. облѣкохъ съ довѣрие и възлагахъ на него най голѣми надѣжди, че насилията, упражнявани върху гражданитъ прѣзъ мнжлия тиранически режимъ, нѣма да се повтарятъ. И дѣйствително, ний вѣрвахме, че мнжлото ще послужи за урокъ на г-на Стоилова и ще го олати къмъ възстановяване по-тѣпканитъ права на българскитъ граждани и ще въдвори пълненъ редъ и законностъ въ страната. Въ ушитъ на сжщитъ тия Разградци още звучи хубавата рѣчь, която той произнесе въ читалището „Развитие“, при посѣщенето му града Разградъ слѣдъ датата 18 й Май. Много хубаво помнѣтъ тѣ тържественото му обѣщание, че е вече врѣме България да заживѣе единъ чисто конституционенъ животъ и че законитъ въ страната трѣбва да се оградятъ отъ произволитъ на властятъ; помнѣтъ сжщо така и циркуляра му, въ който между другото се казваше, че ще престанатъ всичкитъ насилия и че най строго ще се преслѣдватъ буйствуящитъ и беззаконствующитъ елементи, особено държавнитъ служители, които не ще бждатъ точни изпълнители на законитъ. Обаче не трѣбваше

да се измнѣятъ още и двѣ години (не бѣхъ се измнѣли и двата мѣсеца отъ поемането на властятъ той си показа рогѣтъ Р.), за да се увѣримъ, че хубавитъ думи на г-на Стоилова сж биле само една примамка, за да си ушгори почва, върху която да съгради „Моралното величие“ вмѣсто събореното „вжтрѣшно убѣждение“.

За благодарностъ на сжщитъ тия Разградци, на които земята цѣлуваше и ѣж наричаше „обѣтованка“, той неспрати на г. Разградъ единъ много образованъ и любезенъ управител, който постави себе си по високо отъ законитъ и искаше да внуши страхъ на гражданитъ още съ сжщиването си въ той градъ, като имъ казваше, че ще ги научалъ да го познѣятъ. И наистина, този любезенъ управител отъ новата епоха не закъснѣ, да се покаже достоенъ пратеникъ на своя шефъ. Още отъ начало той си тури за цѣль, да организира нѣкаква народна партия, безъ разборъ на срѣдства. Така: той отстрани нѣкои и други селски кметове, въ лицето на които не съглеждаше поддръжка на правителството, той представи на уволнение двама съвѣтници отъ Постоянната Комиссия, безъ да сжществуваха законни причини за това и, като върхъ на всичко това, той посѣгна върху градския ни съвѣтъ, като ходатайствува за растуриването му и то въ надвечернето на редовния изборъ — петнадесетъ дни по рано. Относително това, читателитъ вѣрваме да сж чели подробности въ вѣстницитъ. Цѣльта на настоящето ни е да ги освѣтимъ за поведението, което държа и партизанската роля, която разигра този нечуванъ и невиданъ управител, отъ растуриването на съвѣта до свѣршването на избора.

Преди да приведе въ изпълнение замисления си планъ за растуриването на съвѣта, г-нъ Пѣвѣ се помѣчи да си послужи съ други срѣдства. Опитъ се да прѣдрасположи нѣкои отъ съвѣтницитъ и по видни граждани, като имъ даваше честна дума, че ужъ нѣма да растури съвѣта, стига тѣ да се съгласятъ да дѣйствуватъ задружно съ него въ прѣдстоящия изборъ. Свика събрание отъ граждани въ околнѣното управление за сжщата цѣль. Понѣже гражданитъ знаяхъ сжщияското негово намѣрение, малцина се озовахъ благосклонно на поканата му. Най-послѣ, като послѣднѣо срѣдство, той се помѣчи да примаме нѣкои отъ интеллигентнитъ оппозиционери, като имъ предлагаше посредственъ служби, само и само да му не прѣчкатъ въ изпълненето на прѣднамѣрената му цѣль, нѣ и тукъ като удри планътъ му о камѣка, защото не намѣри хора, които да правятъ компромисъ съ съвѣстѣта си, тогасъ чакъ посѣгна къмъ растуриването на съвѣта, за да усвои единъ изборъ за своитъ разгалени партизани, а не ужъ защото сж биле занемаренъ интереситъ на общината. Не се мнж много и указатъ за растуриването на съвѣта послѣдва. Съ каква бързина и съ какви срѣдства той се приложи въ изпълнение, извѣстно е на читателитъ. Отъ какъ се извърши това растуривание, народникитъ всихитени отъ дѣйствиата на управителя, започнахъ да устройватъ шайки отъ най разваленитъ въ града елементи, които денонощно ринисегувахъ и съ дивитъ си демонстрации изъ улицитъ задавахъ страхъ на мирнитъ граждани и прѣвсичко, че гражданитъ молихъ М-стра на Вжтрѣшнитъ работи, да внуши на Пѣва да ограничи тая буйствующа банда, но тѣхния справедливъ гласъ не бѣ чутъ. Отъ тукъ се вижда до колко сж присѣрдце на г-на Стоилова редѣтъ и законността въ страната и че тамъ, гдѣто той се вижда слабъ и нѣма послѣдователи, служи си съ та-

квива модерни мърки. Независимо отъ горнитъ срѣдства, г-нъ Пѣвѣ си послужи и съ слѣдующитъ още стеснителни мѣрки: стражаритъ почти отъ всичкитъ околни бѣхъ събрани и цѣла пощъ, боево въоржжени, патрулирахъ изъ улицитъ, което наглеждаше, като че града е въ военно положение. Нѣкои отъ тия стражари придружаваха буйствующата шайка, трети пъль ходяхъ изъ турскитъ махали отъ къща въ къща, да агитиратъ мѣжду турското население.

(Слѣд.).

ГИМНАЗИСТЪ, свѣршивши съ успѣхъ, търси мѣсто въ нѣкоя търговска контора. За споразумѣние

— въ редакцията.

2—20—2

Варненский Окржженъ Сждъ

ОБЯВЛЕНИЕ

Долоподписанный, членъ на Варнен. Окр. Сждъ и дѣловодитель по несостоятельности на Провадийскій търговецъ Юда Бассатъ, призовавамъ синдикитъ, несостоятелния и кредиторитъ, чито креанси сж освидѣтелствувани, да се явятъ въ сждѣтъ на 19-й Септември н. г., въ 3 часа послѣ обѣдъ, за съставение конкордаты.

Членъ-дѣловодитель: В. Карамихаловъ
2—15—2

ПРОДАВА СЕ.

Котленски килимъ съ 3.20 на 2.10 метра голѣмина. За споразумѣние въ Администрацията на в. „Свободенъ Гражданинъ“.

2—21—1

ЦЕНТРАЛНАТА АПТЕКА НА П. АПОСТОЛИДИ въ г. Варна търси двама ученици за аптеката си, отъ които едина да има една годишна практика, а другия само V-то класно образование. На първия ще плаща 60 лева мѣсечно, а на втория 4) лева.

3—22—1

ПРОДАВА СЕ едно мѣсто отъ 320 кв. метра въ мѣстността „Илдѣзъ-Табия“, на клоше и на равно мѣсто. Цѣна умѣрена.

За споразумѣние до Петръ Вергневъ, кундураджия, улица „6-й Септември“, до църквата „Св. Никола“.

2—16—3

ВАРНА **В. ШТААДЕКЕРЪ** **ВАРНА**
УЛИЦА ПРѢСЛАВСКА УЛИЦА ПРѢСЛАВСКА
СКЛАДЪ НА ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ МАШИНИ И ОРЖИЯ

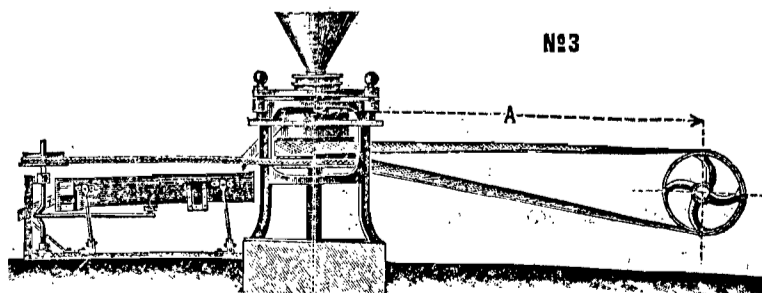
къща основана прѣзъ 1865 година

КРАЛЕВСКО РУМЖНСКИ ПРИДВОРЕНЪ ДОСТАВЧИКЪ

Доставчикъ на държавнитъ конезаводи въ Кабиюкъ и Плевенъ и всичкитъ румжнски земледѣлчески училища.

ПРЕПОРЪЧВА НА ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКОТО НАСЕЛЕНИЕ:

Р
Ж
Ч
И
М
Е
Л
Н
И
Ц
И
„Б
А
Ж
А
К
Ъ“

Г
Е
Л
О
В
И
М
Е
Л
Н
И
Ц
И
„Б
А
Ж
А
К
Ъ“

Ржководението на мелницитъ „БАЖАКЪ“ е твърдо легко, голѣма икономия и голѣма производителностъ.

Всѣкий земледѣлецъ свой воденичаринъ

2—17—1